

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фінансів, економічних досліджень і туризму

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
Олексій ЗОРЯ
(протокол «01» вересня 2026 р. № 1)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(обов'язкова навчальна дисципліна)

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ДЕРЖАВИ

освітньо-професійна програма «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»
спеціальність D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
галузь знань D Бізнес, адміністрування та право
рівень вищої освіти другий (магістерський)
факультет обліку та фінансів

Полтава
2026 – 2027 н. р.

Робоча програма навчальної дисципліни Управління фінансово-економічною безпекою держави для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» спеціальності D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок.

Мова викладання державна

Розробник: Дорошенко Ольга, доцент кафедри фінансів, економічних досліджень і туризму, кандидат економічних наук, доцент

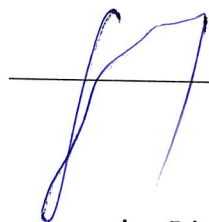
«01» вересня 2026 року

Ольга ДОРОШЕНКО

Погоджено гарантом освітньої програми «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

«01» вересня 2026 року

Олексій ЗОРЯ

Схвалено радою з якості вищої освіти спеціальності «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»
протокол «01» вересня 2026 року № 1

Голова ради з якості вищої освіти спеціальності

Світлана ЗОРЯ

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма здобуття освіти	Заочна форма здобуття освіти
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів	5	
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова	
Рік навчання (шифр курсу)	2; D2ФБССФР_мд_2025	1/2; D2ФБССФР_мз_2025
Семестр	3	2/3
Лекції (годин)	26	10/2
Практичні (годин)	24	0/14
Самостійна робота (годин)	100	124
у т. ч. індивідуальні завдання (контрольна робота), годин	-	60
Форма семестрового контролю	екзамен	екзамен

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування у студентів системного розуміння теоретичних і практичних основ забезпечення фінансово-економічної безпеки на макро- та мікрорівнях, оволодіння сучасними підходами, методами та інструментами управління бюджетною, борговою, грошово-кредитною, валютною, банківською, а також безпекою небанківського фінансового сектору, підприємств і домогосподарств з урахуванням викликів глобалізації, цифровізації та стратегічних пріоритетів сталого розвитку держави.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Перелік дисциплін, які передують її вивченню відповідно до структурно-логічної схеми освітньо-професійної програми: Методологія та організація наукових досліджень, Банківський менеджмент, Інформаційно-аналітичне забезпечення фінансових рішень, Страховий менеджмент, Фінансовий менеджмент.

4. Компетентності:

загальні (ЗК):

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК05. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

спеціальні (фахові) (ФК):

ФК01. Здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.

ФК02. Здатність використовувати теоретичний та методичний інструментарій для діагностики і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.

ФК03. Здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

ФК04. Здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

ФК10. Здатність володіти теоретичними та методичними прийомами для вирішення проблем фінансово-економічної безпеки та забезпечення інвестиційно-інноваційного розвитку національної економіки.

5. Програмні результати навчання:

ПР01. Використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.

ПР08. Вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та управляти ними.

ПР09. Застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

ПР10. Здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.

ПР14. Впроваджувати організаційно-управлінські заходи щодо поліпшення фінансово-економічної безпеки та інвестиційної привабливості національного господарства.

Співвідношення програмних результатів навчання із очікуваними результатами навчання

Програмний результат навчання (визначений освітньою програмою)	Очікувані результати навчання навчальної дисципліни
ПР01. Використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.	- знати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку; - використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.
ПР08. Вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та управляти ними.	- вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та управляти ними.
ПР09. Застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.	- вміти застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.
ПР10. Здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.	- здійснювати діагностику і моделювання рівня фінансово-економічної безпеки суб'єктів господарювання.
ПР14. Впроваджувати організаційно-управлінські заходи щодо поліпшення фінансово-економічної безпеки та інвестиційної привабливості національного господарства.	- впроваджувати організаційно-управлінські заходи щодо поліпшення фінансово-економічної безпеки.

6. Методи навчання і викладання

- словесні методи (лекція, пояснення, бесіда);
- наочні методи (демонстрування, спостереження, ілюстрування);

- практичні методи (практичні роботи, робота з навчально-методичною, науковою літературою, нормативно-правовими актами, робота з джерелами в мережі Інтернет);
- методи письмового контролю (контрольна робота, тестування);
- методи самостійної роботи (завдання самостійної роботи);
- методи формування пізнавальних інтересів (створення ситуації інтересу і новизни навчального матеріалу; метод відповідей на запитання і опитування думок здобувачів вищої освіти);
- інтерактивні методи навчання (метод «Займи позицію», дискусії, групові обговорення);
- комп'ютерні, мультимедійні методи (використання мультимедійних презентацій, елементів дистанційного навчання).

7. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Фінансово-економічна безпека: концепція, стратегії, складові.

Сутність фінансової безпеки держави. Ієрархічна система економічної безпеки держави. Рівні фінансової безпеки. Організаційно-правові засади становлення та розвитку системи фінансової безпеки в Україні. Механізм та системи забезпечення фінансової безпеки держави. Концепція, стратегія, політика і тактика забезпечення фінансової безпеки держави. Теоретичні основи формування системи управління фінансовою безпекою. Компонентний та структурний склад механізму управління фінансовою безпекою.

Тема 2. Управління бюджетною безпекою держави.

Бюджетна безпека як критерій ефективності бюджетної політики. Інформаційно-аналітичне та нормативне забезпечення бюджетної безпеки. Індикатори оцінки бюджетної безпеки держави (рівень перерозподілу ВВП через бюджет, структура доходів і видатків бюджету, рівень дефіциту бюджету, співвідношення у перерозподілі між державним і місцевими бюджетами). Класифікація основних загроз бюджетній безпеці держави. Прагматизм бюджетного дефіциту у контексті бюджетної безпеки держави: методи фінансування та способи подолання. Проблеми забезпечення бюджетної безпеки держави. Сучасний стан та ресурсне забезпечення фінансової безпеки суб'єктів господарювання у бюджетній сфері.

Тема 3. Управління борговою безпекою держави.

Поняття боргової безпеки держави, критерії та система індикаторів її оцінки. Поняття про загальну платоспроможність та ліквідність. Мінімальна стандартна модель Світового банку для оцінки боргової безпеки держави. Нова методологія оцінки боргової безпеки держави. Боргова безпека України: критерії оцінки та проблеми забезпечення. Розрахунок та аналіз впливу нетто-боргових виплат на зведений бюджет України. Урегулювання світової кризи заборгованості: дефолти суверенних боржників та забезпечення фінансової безпеки держави. Реструктуризація зовнішньої заборгованості. Стабілізаційні програми МВФ. Кельнська ініціатива. Пакети надзвичайних заходів і механізми «міжнародного кредитора останньої інстанції».

Тема 4. Управління грошово-кредитною безпекою.

Поняття грошово-кредитної безпеки держави. Необхідність державного регулювання в грошово-кредитній сфері. Фактори впливу грошово-кредитної системи на функціонування фінансової системи держави та формування засад її фінансової безпеки. Показники та сучасний стан грошово-кредитної безпеки України. Характеристика адміністративного та економічного підходів (методів) державного регулювання розвитку грошово-кредитної сфери. Інструменти, що можуть застосовуватися в межах державної політики регулювання розвитку грошово-кредитної сфери. Засоби та заходи державного регулювання грошово-кредитного сектору країни, орієнтовані на посилення системи фінансової безпеки держави.

Тема 5. Управління валютною безпекою.

Сутність валютної безпеки держави. Показники виміру валютної безпеки. Теоретичні та практичні аспекти забезпечення валютної безпеки як складової фінансової безпеки України. Стан міжнародних резервів України і вплив економічних факторів на їхню динаміку. Аналіз критеріїв достатності міжнародних резервів України. Оцінка рівня фінансової та валютної безпеки України. Внутрішні та зовнішні загрози валютній безпеці держави.

Тема 6. Управління банківською безпекою.

Безпека банківської системи як складова національної безпеки держави, її роль у формуванні фінансової та економічної політики держави. Особливості забезпечення безпеки банківської системи України. Політичні, економічні, соціальні фактори, що впливають на рівень фінансової безпеки банківської діяльності. Систематизація загроз банківській системі України. Грошово-кредитна безпека.

Інформаційно-аналітичне та нормативне забезпечення безпеки суб'єктів банківської сфери. Індикатори та критерії забезпечення безпеки банківської діяльності. Банківська таємниця і її захист. Управління банківською діяльністю у контексті забезпечення фінансової безпеки. Сучасний стан та ресурсне забезпечення фінансової безпеки суб'єктів у банківській сфері.

Тема 7. Управління безпекою небанківського фінансового сектору.

Загальна характеристика небанківського фінансового сектору. Місце безпеки небанківського фінансового сектору в національній безпеці України. Сутність інформаційно-аналітичного забезпечення фінансової безпеки суб'єктів небанківської сфери. Організаційно-методичне забезпечення фінансової безпеки суб'єктів небанківського фінансового сектору. Вплив державного регулювання на фінансову безпеку суб'єктів небанківського фінансового сектору та її нормативне забезпечення. Ресурсне забезпечення фінансової безпеки суб'єктів небанківського фінансового сектору. Сутність інвестиційної безпеки. Формування системи інвестиційної безпеки держави та механізм її забезпечення. Інформаційно-аналітичне та нормативне забезпечення фінансової безпеки фондового ринку. Критерії та індикатори оцінки інвестиційної безпеки держави. Сучасний стан фінансової безпеки фондового ринку України.

Тема 8. Управління фінансовою безпекою підприємств.

Фінансова безпека підприємства: суть і передумови формування. Реалізація інтересів підприємства як основа забезпечення його економічної та фінансової безпеки. Загрози фінансовим інтересам підприємства. Механізм забезпечення фінансової безпеки підприємства. Критерії оцінки та проблеми забезпечення фінансової безпеки підприємства. Теоретико-методологічні основи управління фінансовою безпекою підприємства. Класифікація і декомпозиція фінансової безпеки підприємства як об'єкта управління. Система інформаційного забезпечення управління фінансовою безпекою підприємства. Системи і методи аналізу фінансової безпеки. Системи і методи планування фінансової безпеки підприємства. Система контролінгу фінансової безпеки підприємства.

Тема 9. Управління фінансово-економічною безпекою домогосподарств.

Поняття фінансово-економічної безпеки домогосподарств. Роль домогосподарств у забезпеченні фінансово-економічної безпеки держави. Основні фактори та загрози фінансово-економічній безпеці домогосподарств. Показники та сучасний стан фінансово-економічної безпеки домогосподарств в Україні. Доходи та видатки домогосподарств як основа формування їх фінансової стійкості. Управління фінансовими ресурсами, заощадженнями та борговими зобов'язаннями домогосподарств. Характеристика основних методів та інструментів управління фінансово-економічною безпекою домогосподарств. Фінансові ризики домогосподарств та механізми їх мінімізації. Вплив інфляції, безробіття, валютних коливань та економічної нестабільності на фінансово-економічну безпеку домогосподарств. Засоби та заходи державної політики, спрямовані на підвищення рівня фінансово-економічної безпеки домогосподарств.

Тема 10. Продовольча безпека як складова економічної безпеки держави.

Поняття та сутність продовольчої безпеки держави. Місце продовольчої безпеки в системі економічної та національної безпеки держави. Основні принципи, критерії та показники оцінювання продовольчої безпеки. Показники та сучасний стан продовольчої безпеки України. Фактори впливу на рівень продовольчої безпеки держави та основні загрози її забезпеченню. Роль аграрного сектору та продовольчого ринку у формуванні продовольчої безпеки держави. Продовольча незалежність та фізична й економічна доступність продуктів харчування для населення. Характеристика основних механізмів державного регулювання у сфері забезпечення продовольчої безпеки. Вплив воєнних, економічних, демографічних, кліматичних та логістичних факторів на продовольчу безпеку України. Засоби та заходи державної політики, орієнтовані на зміцнення продовольчої безпеки та підвищення стійкості національної економіки.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин							
	денна форма здобуття освіти				заочна форма здобуття освіти			
	D2ФБССФР_мд_2025				D2ФБССФР_мз_2025			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	п	с. р.		л	п	с. р.
Тема 1. Фінансово-економічна безпека: концепція, стратегії, складові	16	4	2	10	16	2	-	14
Тема 2. Управління бюджетною безпекою	16	2	4	10	16	2	2	12
Тема 3. Управління борговою безпекою	14	2	2	10	14	-	2	12
Тема 4. Управління грошово-кредитною безпекою	14	2	2	10	14	2	2	10
Тема 5. Управління валютною безпекою	14	2	2	10	14	-	2	12
Тема 6. Управління банківською безпекою	16	4	2	10	16	2	2	12
Тема 7. Управління безпекою небанківського фінансового сектору	14	2	2	10	14	-	2	12
Тема 8. Управління фінансовою безпекою підприємств	16	2	4	10	16	-	2	14
Тема 9. Управління фінансово-економічною безпекою домогосподарств	14	2	2	10	14	2	-	12
Тема 10. Продовольча безпека як складова економічної безпеки держави	16	4	2	10	16	2	-	14
У т ч. індивідуальні завдання	-	-	-	-	-	-	-	60
Усього годин	150	26	24	100	150	12	14	124

8. Теми семінарських занять

Не передбачено навчальним планом.

Теми практичних занять

Назви тем	Кількість годин	
	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
	D2ФБССФР_мд_2025	D2ФБССФР_мз_2025
Тема 1. Фінансово-економічна безпека: концепція, стратегії, складові	2	-
Тема 2. Управління бюджетною безпекою	4	2
Тема 3. Управління борговою безпекою	2	2
Тема 4. Управління грошово-кредитною безпекою	2	2
Тема 5. Управління валютною безпекою	2	2
Тема 6. Управління банківською безпекою	2	2
Тема 7. Управління безпекою небанківського фінансового сектору	2	2
Тема 8. Управління фінансовою безпекою підприємств	4	2
Тема 9. Управління фінансово-економічною безпекою домогосподарств	2	-
Тема 10. Продовольча безпека як складова економічної безпеки держави	2	-
Усього годин	24	14

Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом.

9. Теми самостійної роботи

Назви тем	Кількість годин	
	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
	D2ФБССФР_мд_2025	D2ФБССФР_мз_2025
Тема 1. Фінансово-економічна безпека: концепція, стратегії, складові	10	14
Тема 2. Управління бюджетною безпекою	10	12
Тема 3. Управління борговою безпекою	10	12
Тема 4. Управління грошово-кредитною безпекою	10	10
Тема 5. Управління валютною безпекою	10	12
Тема 6. Управління банківською безпекою	10	12
Тема 7. Управління безпекою небанківського фінансового сектору	10	12
Тема 8. Управління фінансовою безпекою підприємств	10	14
Тема 9. Управління фінансово-економічною безпекою домогосподарств	10	12
Тема 10. Продовольча безпека як складова економічної безпеки держави	10	14
У т ч. індивідуальні завдання	-	60
Усього годин	100	124

10. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота здобувача вищої освіти має сприяти закріпленню теоретичного матеріалу та практичних навичок. Індивідуальна робота здобувачів вищої освіти направлена на закріплення теоретичного матеріалу та практичних навичок в розрізі тем передбачених робочою програмою по навчальній дисципліні «Управління фінансово-економічною безпекою держави». Реалізація даного напрямку роботи по дисципліні «Управління фінансово-економічною безпекою держави» для здобувачів вищої освіти передбачається шляхом підготовки до семінарських занять, контрольної роботи, а також виконання завдань самостійної роботи. Одночасно цей вид роботи реалізується шляхом самостійного виконання здобувачем вищої освіти індивідуального завдання в позааудиторний час контрольної роботи для здобувачів заочної форми здобуття освіти.

11. Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю результатів навчання
ПР01. Використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.	1) опитування; 2) виконання вправ на практичних заняттях; 3) виконання завдань самостійної роботи (практичних завдань); 4) підготовка тез доповідей; 5) екзамен.
ПР08. Вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та управляти ними.	1) опитування; 2) виконання вправ на практичних заняттях; 3) виконання завдань самостійної роботи (практичних завдань); 4) підготовка тез доповідей; 5) екзамен.
ПР09. Застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.	1) опитування; 2) виконання вправ на практичних заняттях; 3) виконання завдань самостійної роботи (практичних завдань); 4) підготовка тез доповідей; 5) екзамен.
ПР10. Здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.	1) опитування; 2) виконання вправ на практичних заняттях; 3) виконання завдань самостійної роботи (практичних завдань); 4) підготовка тез доповідей; 5) екзамен.
ПР14. Впроваджувати організаційно-управлінські заходи щодо поліпшення фінансово-економічної безпеки та інвестиційної привабливості національного господарства.	1) опитування; 2) виконання вправ на практичних заняттях; 3) виконання завдань самостійної роботи (практичних завдань); 4) підготовка тез доповідей; 5) екзамен.

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання. Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль та підсумкова оцінка рівня досягнення програмних результатів навчання.

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни
Денна форма здобуття освіти

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти					Разом
	опитування	виконання вправ на практичних заняттях	виконання завдань самостійної роботи	підготовка тез доповідей ¹	екзамен	
Тема 1. Фінансово-економічна безпека: концепція, стратегії, складові	2	3	2			7
Тема 2. Управління бюджетною безпекою держави	2	3	2			7
Тема 3. Управління борговою безпекою держави	2	3	2			7
Тема 4. Управління грошово-кредитною безпекою держави	2	3	2			7
Тема 5. Управління валютною безпекою держави	2	3	2			7
Тема 6. Управління банківською безпекою	2	3	2			7
Тема 7. Управління безпекою небанківського фінансового сектору	2	3	2			7
Тема 8. Управління фінансовою безпекою підприємств	2	3	2			7
Тема 9. Управління фінансово-економічною безпекою домогосподарств	2	3	2			7
Тема 10. Продовольча безпека як складова економічної безпеки держави.	2	3	2			7
Підготовка тез доповідей	-	-	-	10	-	10
Всього	20	30	20	10	-	80
Екзамен	-	-	-	-	20	20
Разом	20	30	20	10	20	100

¹ протягом семестру здобувачі вищої освіти готують тези доповіді з виступом на конференції, при цьому бали в журналі виставляються окремою позицією на останньому занятті.

**Схема нарахування балів з навчальної дисципліни
Заочна форма здобуття освіти**

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти					Разом
	опитування	виконання вправ на практичних заняттях	виконання завдань самостійної роботи (виконання прак.завд.) ¹	виконання індивідуального завдання (контрольна робота) ²	екзамен	
Тема 1. Фінансово-економічна безпека: концепція, стратегії, складові						-
Тема 2. Управління бюджетною безпекою держави	2	3				5
Тема 3. Управління борговою безпекою держави	2	3				5
Тема 4. Управління грошово-кредитною безпекою держави	2	3				5
Тема 5. Управління валютною безпекою держави	2	3				5
Тема 6. Управління банківською безпекою	2	3				5
Тема 7. Управління безпекою небанківського фінансового сектору	2	3				5
Тема 8. Управління фінансовою безпекою підприємств	2	3				5
Тема 9. Управління фінансово-економічною безпекою домогосподарств						-
Тема 10. Продовольча безпека як складова економічної безпеки держави.						-
виконання завдань самостійної роботи (виконання прак.завд.) ¹			20			20
виконання індивідуального завдання (контрольна робота) ²	-	-	-	25		25
Всього	14	21	20	25		80
Екзамен	-	-	-	-	20	20
Разом	14	21	20	10	20	100

¹ протягом семестру здобувачі вищої освіти виконують завдання самостійної роботи по темах 1-10 навчальної дисципліни (за кожен тему отримуючи максимум 2 бали, при цьому бали виставляються сумарно окремою позицією на останньому практичному занятті;

² протягом семестру (у міжсесійний період) передбачено виконання індивідуального завдання (контрольної роботи, яка містить 1 теоретичне питання та 1 практичне завдання) (максимум 25 балів), при цьому бали виставляються окремою на останньому практичному занятті.

Шкала та критерії оцінювання під час проведення поточного контролю
Денна форма здобуття освіти
опитування

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	здобувач вищої освіти отримує за усну відповідь у випадку надання повної чіткої відповіді, що свідчить про високий рівень здібностей та навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, вміння застосовувати інноваційні підходи та управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання, впроваджувати організаційно-управлінські заходи щодо поліпшення фінансово-економічної безпеки.
1	здобувач вищої освіти отримує за усну відповідь у випадку надання неповної відповіді, що свідчить про достатній рівень здібностей та навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, вміння застосовувати інноваційні підходи та управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання, впроваджувати організаційно-управлінські заходи щодо поліпшення фінансово-економічної безпеки.
0	здобувач вищої освіти отримує за усну відповідь у випадку неготовності здобувача вищої освіти відповідати на поставлене питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів

виконання вправ на практичних заняттях

Кількість балів	Критерії оцінювання
3	здобувач вищої освіти отримує за виконані на практичних заняттях вправи у випадку правильного розв'язання задачі без помилок та належного її оформлення, що свідчить про високий рівень здібностей та навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, вміння застосовувати інноваційні підходи та управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання, впроваджувати організаційно-управлінські заходи щодо поліпшення фінансово-економічної безпеки.
2	здобувач вищої освіти отримує за виконані на практичних заняттях вправи у випадку часткового розв'язання задачі з незначними методологічними чи арифметичними помилками, що свідчить про достатній рівень здібностей та навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, вміння застосовувати інноваційні підходи та управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання, впроваджувати організаційно-управлінські заходи щодо поліпшення фінансово-економічної безпеки.
1	здобувач вищої освіти отримує за виконані на практичних заняттях вправи у випадку

	ку часткового розв'язання задачі зі значними методологічними помилками, що свідчить про базовий рівень здібностей та навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, вміння застосовувати інноваційні підходи та управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання, впроваджувати організаційно-управлінські заходи щодо поліпшення фінансово-економічної безпеки.
0	здобувач вищої освіти отримує у випадку відсутності належно оформлених виконаних вправ, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів

виконання завдань самостійної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	здобувач вищої освіти отримує за виконані завдання самостійної роботи за кожну тему у випадку правильного виконання завдання та належного його оформлення, що свідчить про високий рівень здібностей та навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, вміння застосовувати інноваційні підходи та управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання, впроваджувати організаційно-управлінські заходи щодо поліпшення фінансово-економічної безпеки.
1	здобувач вищої освіти отримує за виконані завдання самостійної роботи за кожну тему у випадку часткового розв'язання задачі з методологічними помилками, що свідчить про достатній рівень здібностей та навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, вміння застосовувати інноваційні підходи та управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання, впроваджувати організаційно-управлінські заходи щодо поліпшення фінансово-економічної безпеки.
0	здобувач вищої освіти отримує у випадку відсутності належно оформлених виконаних вправ, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів

підготовка тез доповіді

Кількість балів	Критерії оцінювання
10	здобувач вищої освіти отримує у випадку підготовки наукових тез та виступі з доповіддю на міжнародній, всеукраїнській, студентській науково-практичній конференції, засіданні наукового гуртка, підсумковій конференції (круглому столі) за результатами вивчення дисципліни, що свідчить про високий рівень здібностей та навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, навиків застосовувати інноваційні підходи та управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, здійснювати

	діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання, впроваджувати організаційно-управлінські заходи щодо поліпшення фінансово-економічної безпеки.
5	здобувач вищої освіти отримує у випадку підготовки наукових тез доповіді (без виступу) на міжнародну, всеукраїнську, студентську науково-практичну конференцію, засідання наукового гуртка, підсумкову конференцію (круглий стіл) за результатами вивчення дисципліни, що свідчить про достатній рівень здібностей та навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, навиків застосовувати інноваційні підходи та управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання, впроваджувати організаційно-управлінські заходи щодо поліпшення фінансово-економічної безпеки.
0	здобувач вищої освіти отримує у випадку відсутності підготовлених наукових тез доповіді на міжнародну, всеукраїнську, університетську конференцію, підсумкову конференцію (круглий стіл) за результатами вивчення дисципліни, що не дає в цілому можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання в межах даної дисципліни

**Шкала та критерії оцінювання під час проведення поточного контролю
Заочна форма здобуття освіти
опитування**

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	здобувач вищої освіти отримує за усну відповідь у випадку надання повної чіткої відповіді, що свідчить про високий рівень здібностей та навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, вміння застосовувати інноваційні підходи та управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання, впроваджувати організаційно-управлінські заходи щодо поліпшення фінансово-економічної безпеки.
1	здобувач вищої освіти отримує за усну відповідь у випадку надання неповної відповіді, що свідчить про достатній рівень здібностей та навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, вміння застосовувати інноваційні підходи та управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання, впроваджувати організаційно-управлінські заходи щодо поліпшення фінансово-економічної безпеки.
0	здобувач вищої освіти отримує за усну відповідь у випадку неготовності здобувача вищої освіти відповідати на поставлене питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів

виконання вправ на практичних заняттях

Кількість балів	Критерії оцінювання
3	здобувач вищої освіти отримує за виконані на практичних заняттях вправи у випадку правильного розв'язання задачі без помилок та належного її оформлення, що свідчить про високий рівень здібностей та навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, вміння застосовувати інноваційні підходи та управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання, впроваджувати організаційно-управлінські заходи щодо поліпшення фінансово-економічної безпеки.
2	здобувач вищої освіти отримує за виконані на практичних заняттях вправи у випадку часткового розв'язання задачі з незначними методологічними чи арифметичними помилками, що свідчить про достатній рівень здібностей та навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, вміння застосовувати інноваційні підходи та управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання, впроваджувати організаційно-управлінські заходи щодо поліпшення фінансово-економічної безпеки.
1	здобувач вищої освіти отримує за виконані на практичних заняттях вправи у випадку

	ку часткового розв'язання задачі зі значними методологічними помилками, що свідчить про базовий рівень здібностей та навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, вміння застосовувати інноваційні підходи та управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання, впроваджувати організаційно-управлінські заходи щодо поліпшення фінансово-економічної безпеки.
0	здобувач вищої освіти отримує у випадку відсутності належно оформлених виконаних вправ, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів

виконання завдань самостійної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	здобувач вищої освіти отримує за виконані завдання самостійної роботи за кожну тему у випадку правильного виконання завдання та належного його оформлення, що свідчить про високий рівень здібностей та навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, вміння застосовувати інноваційні підходи та управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання, впроваджувати організаційно-управлінські заходи щодо поліпшення фінансово-економічної безпеки.
1	здобувач вищої освіти отримує за виконані завдання самостійної роботи за кожну тему у випадку часткового розв'язання задачі з методологічними помилками, що свідчить про достатній рівень здібностей та навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, вміння застосовувати інноваційні підходи та управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання, впроваджувати організаційно-управлінські заходи щодо поліпшення фінансово-економічної безпеки.
0	здобувач вищої освіти отримує у випадку відсутності належно оформлених виконаних вправ, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів

виконання індивідуального завдання (контрольна робота) (1 теоретичне питання та 1 практичне завдання)

Кількість балів	Критерії оцінювання
Теоретичне питання	
9-10	здобувач вищої освіти отримує за відповідь на теоретичне питання без помилок та належного її оформлення, що свідчить про високий рівень здібностей та навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, вміння застосовувати інноваційні підходи та управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, здійснювати діагностику і

	моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання, впроваджувати організаційно-управлінські заходи щодо поліпшення фінансово-економічної безпеки.
7-8	здобувач вищої освіти отримує за відповідь на теоретичне питання з незначними зауваженнями, що свідчить про достатній рівень здібностей та навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, вміння застосовувати інноваційні підходи та управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та управляти ними, здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання, впроваджувати організаційно-управлінські заходи щодо поліпшення фінансово-економічної безпеки.
4-6	здобувач вищої освіти отримує за неповну відповідь на теоретичне питання, що свідчить про середній рівень здібностей та навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, вміння застосовувати інноваційні підходи та управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та управляти ними, здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання, впроваджувати організаційно-управлінські заходи щодо поліпшення фінансово-економічної безпеки.
1-3	здобувач вищої освіти отримує за фрагментарну відповідь на теоретичне питання, що свідчить про базовий рівень здібностей та навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання, впроваджувати організаційно-управлінські заходи щодо поліпшення фінансово-економічної безпеки.
0	здобувач вищої освіти отримує у випадку відсутності відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.
Практичне завдання	
14-15	здобувач вищої освіти отримує за практичне завдання у випадку правильного розв'язання задачі без помилок та належного її оформлення, що свідчить про високий рівень здібностей та навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, вміння застосовувати інноваційні підходи та управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання, впроваджувати організаційно-управлінські заходи щодо поліпшення фінансово-економічної безпеки.
10-13	здобувач вищої освіти отримує за практичне завдання у випадку розв'язання задачі з арифметичними помилками, що свідчить про достатній рівень здібностей та навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, вміння застосовувати інноваційні підходи та управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання, впроваджувати організаційно-управлінські заходи щодо поліпшення фінансово-економічної безпеки.
5-9	здобувач вищої освіти отримує за практичне завдання у випадку розв'язання задачі

	з методологічними помилками, що свідчить про середній рівень здібностей та навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, вміння застосовувати інноваційні підходи та управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання, впроваджувати організаційно-управлінські заходи щодо поліпшення фінансово-економічної безпеки.
1-4	здобувач вищої освіти отримує за практичне завдання у випадку часткового розв'язання задачі з методологічними помилками, що свідчить про базовий рівень здібностей та навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання, впроваджувати організаційно-управлінські заходи щодо поліпшення фінансово-економічної безпеки.
0	здобувач вищої освіти отримує у випадку відсутності належно оформлених розв'язаних задач, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

**Шкала та критерії оцінювання екзамену
(2 теоретичних питання та 1 практичне завдання)**

Кількість балів	Критерії оцінювання
Теоретичне питання	
5	здобувач вищої освіти отримує за відповідь на теоретичне питання без помилок та належного її оформлення, що свідчить про високий рівень здібностей та навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, вміння застосовувати інноваційні підходи та управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання, впроваджувати організаційно-управлінські заходи щодо поліпшення фінансово-економічної безпеки.
4	здобувач вищої освіти отримує за відповідь на теоретичне питання з незначними зауваженнями, що свідчить про достатній рівень здібностей та навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, вміння застосовувати інноваційні підходи та управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та управляти ними, здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання, впроваджувати організаційно-управлінські заходи щодо поліпшення фінансово-економічної безпеки.
3	здобувач вищої освіти отримує за неповну відповідь на теоретичне питання, що свідчить про середній рівень здібностей та навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, вміння застосовувати інноваційні підходи та управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та управляти ними, здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання, впроваджувати організаційно-управлінські заходи щодо поліпшення фінансово-економічної безпеки.

1 - 2	здобувач вищої освіти отримує за фрагментарну відповідь на теоретичне питання, що свідчить про базовий рівень здібностей та навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання, впроваджувати організаційно-управлінські заходи щодо поліпшення фінансово-економічної безпеки.
0	здобувач вищої освіти отримує у випадку відсутності відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.
Практичне завдання	
10	здобувач вищої освіти отримує за практичне завдання у випадку правильного розв'язання задачі без помилок та належного її оформлення, що свідчить про високий рівень здібностей та навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, вміння застосовувати інноваційні підходи та управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання, впроваджувати організаційно-управлінські заходи щодо поліпшення фінансово-економічної безпеки.
7 - 9	здобувач вищої освіти отримує за практичне завдання у випадку розв'язання задачі з арифметичними помилками, що свідчить про достатній рівень здібностей та навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, вміння застосовувати інноваційні підходи та управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання, впроваджувати організаційно-управлінські заходи щодо поліпшення фінансово-економічної безпеки.
4 - 6	здобувач вищої освіти отримує за практичне завдання у випадку розв'язання задачі з методологічними помилками, що свідчить про середній рівень здібностей та навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, вміння застосовувати інноваційні підходи та управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання, впроваджувати організаційно-управлінські заходи щодо поліпшення фінансово-економічної безпеки.
1 - 3	здобувач вищої освіти отримує за практичне завдання у випадку часткового розв'язання задачі з методологічними помилками, що свідчить про базовий рівень здібностей та навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання, впроваджувати організаційно-управлінські заходи щодо поліпшення фінансово-економічної безпеки.
0	здобувач вищої освіти отримує у випадку відсутності належно оформлених розв'язаних задач, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачене при вивченні навчальної дисципліни

Персональний комп'ютер, під'єднаний до мережі Internet. Програмне забезпечення: OS Windows, MS Office, PowerPoint, хмарні додатки Google, Internet-браузери, мережа Wi-Fi, доступ до інтернет-ресурсів, онлайн платформа Google Meet. Мультимедійне обладнання (проектор), дошка аудиторна, АСУ ПДАУ, електронний ресурс на платформі LMS Moodle, репозитарій ПДАУ.

13. Політика навчальної дисципліни

- **щодо термінів виконання та перескладання:** виконання та перескладання здобувачами вищої освіти за всіма формами контролю здійснюється відповідно до вимог Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному аграрному університеті (<https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaoproosvitniyproces2025.pdf>) та Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті (<https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaoproocinyuvannyazdobuvachiv2025.pdf>).

- **щодо академічної доброчесності:** здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись Кодексу академічної доброчесності Полтавського державного аграрного університету (<https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/9854/kodeksdobrochesnostinasayt.pdf>). Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; зазначення посилань на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень тощо; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. Процедура розгляду справ щодо порушення норм академічної доброчесності учасниками освітнього процесу здійснюється згідно з Положенням про Комісію з академічної доброчесності Полтавського державного аграрного університету (<https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/komisiiad2022.pdf>). Спеціальні та локальні нормативно-правові акти з питань забезпечення академічної доброчесності представлено на сторінці Академічна доброчесність ПДАУ (<https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>);

- **щодо використання інструментів штучного інтелекту:** здійснюється у відповідності до Конституції України; законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про авторське право і суміжні права», «Про захист персональних даних», «Про академічну доброчесність»; Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні, з урахуванням положень Регламенту Європейського Парламенту та Ради (ЄС) 2024/1689 від 13.06.2024, а також рекомендацій Міністерства освіти і науки України та Міністерства цифрової трансформації України «Штучний інтелект у закладах вищої освіти»; Правил використання систем штучного інтелекту в освітньому процесі Полтавського державного аграрного університету (<https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/pravylavykorystannyashivosvitn>).

[omuprocesipdau.pdf](#)). Умови застосування ІІІ в навчальній дисципліні Бюджетна система базуються на двох режимах:

частково на режимі А – **«ІІІ не використовується»** (на екзамені). Здобувач виконує цей вид роботи самостійно.

частково на режимі Б – **«ІІІ використовується обмежено»**. Використання ІІІ допускається виключно для наступних цілей:

- 1) пошук і систематизація наукових джерел;
- 2) переклад іноземних текстів;
- 3) перевірка граматики та орфографії власного тексту;
- 4) підготовка структури або плану роботи;
- 5) підготовка ілюстративних матеріалів до презентацій.

- **щодо відвідування занять:** у відповідності до п. 7.9.11 Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному аграрному університеті (https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennya_proosvitniyuproces2025.pdf) відвідування здобувачами вищої освіти всіх видів навчальних занять є обов'язковим. Відмітка про відвідування занять здобувачами здійснюється в електронному журналі обліку аудиторної навчальної роботи викладача. Контроль за відвідуванням здобувачами вищої освіти навчальних занять здійснює декан факультету;

- **щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти:** здійснюється у відповідності до Закону України «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту», Наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження порядку визнання у вищій та фаховій передвищій освіті результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти», Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету (https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennya_proneformalnuosvitu2025.pdf);

- **щодо оскарження результатів оцінювання:** оскарження результатів оцінювання здійснюється згідно п. 5 Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті (https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennya_prooscinuvannyazdobuvachiv2025.pdf).

14. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>.
2. Про схвалення Стратегії продовольчої безпеки України на період до 2027 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.07.2024 р. № 684-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/684-2024-%D1%80#Text>.
3. Марченко О. М., Пушак Я. Я., Ревак І. О. Фінансова безпека держави : навч. посіб. Львів, 2020. 356 с.
4. Руда М. Продовольча безпека : навч. посіб. Київ : Яроченко Я. В., 2024. 294 с. URL: <https://inter-sci-guild.org.ua/prodovolcha-bezpeka-navchalnyy-posibnyk-2024>.
5. Фінансова безпека держави: навч. посіб. / [Ситник Н.С., Гукалюк А.В., Сташишин А.В., Слобода Л.Я.]. Львів : ЛНУ імені Івана Франка. 2024. 680 с.
6. Фінансова безпека домогосподарств в Україні: сучасні проблеми та механізм забезпечення : монографія [Пшик Б. І., Зварич М. С., Кашуба Я. М., Слобода Л. Я.] / за заг. ред. Б. І. Пшик. Львів: СПОЛОМ. 2020. 273 с. URL: <https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/11/Finansova-bezpeka.pdf>.

Допоміжні:

1. Агакерімова Р. Вплив війни в Україні на національну та глобальну продовольчу безпеку. *Економіка та суспільство*. 2023. № 50. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-53>
2. Аранчій В. І., Дорошенко О. О., Кравченко С. А., Мотя А. С. Маркери фінансового ризику оборотного капіталу. *Ефективна економіка*. 2024. № 10. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.10.27>. URL: <https://nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/4846>.
3. Артеменко Л., Мариненко Н., Крамар І., Гац Л. Продовольча безпека України в умовах військової агресії: стан та перспективи. *Соціально-економічні проблеми і держава (електронний журнал)*. 2023. Вип. 1 (28). С. 115-128. URL: <https://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2023/23albstp.pdf>
4. Балабаниць А., Мацука В. Сучасна парадигма механізму управління фінансово-економічною безпекою держави. *Економіка та суспільство*. 2022. № 39. DOI: [10.32782/2524-0072/2022-39-65](https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-65).
5. Барановський О., Лагно А. Природа фінансової безпеки банківської системи. *Світ фінансів*. 2022. № 3 (72). С. 141-155. URL: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/wof/article/view/1552/1560>.
6. Білоус І. І. Сутнісна характеристика поняття фінансової безпеки домогосподарств. *Держава та регіони*. 2020. № 4 (115). DOI: <https://doi.org/10.32840/1814-1161/2020-4-6>.
7. Брусакова О. В. Фінансова безпека банківської системи держави. *Актуальні питання забезпечення фінансової безпеки держави в умовах глобалізації*. 2022. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/b618f535-cb93-40e5-a841-c5feef31ec36/content>.

8. Бюджетна безпека України в координатах гібридних загроз фінансовій системі. *Аналітична записка*. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/2593/>.
9. Гетманенко О. О. Сучасний стан та тенденції розвитку фінансової безпеки України в умовах триваючої глобалізації світового господарства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 13-14. С. 40-49.
10. Гнатенко В. Загрози економічній безпеці держави в умовах глобалізації. *Аспекти публічного управління*. 2021. Т. 9. № 1. С. 55-62.
11. Дорошенко А. П., Дорошенко О. О., Криштоп М. О., Ніколаєв Ю. Ю. Стратегічні підходи до забезпечення платоспроможності підприємства. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*. 2025. № 18. URL : <https://econp.com.ua/index.php/journal/article/view/468>. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15459369>.
12. Дорошенко А. П., Дорошенко О. О., Корнієнко Е. В., Михайлик С. І. Інструменти діагностики банкрутства як основа антикризового управління підприємством. *Актуальні проблеми сталого розвитку*. 2025. № 2. Том 2. С. 151 – 160. URL : <https://journals.csr.com.ua/index.php/sustainability/article/view/64/63>. DOI: 10.60022/2(2)-17S.
13. Дорошенко А. П., Дорошенко О. О., Петіченко О. В., Оніщенко С. В. Адаптаційні стратегії підвищення ефективності підприємства в умовах економічних загроз. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. № 11. URL : <https://a-economics.com.ua/index.php/home/article/view/504/509>. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15491124>.
14. Дорошенко О. О., Сорокати́й В. М. Фінансове планування на підприємстві як метод мінімізації фінансових ризиків. *Ефективна економіка*. 2021. № 10. URL : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9446>.
15. Дроботя Я. А., Дорошенко О. О., Бражник Л. В. Стан управління ризиком ліквідності комерційних банків України. *Ефективна економіка*. 2022. № 3. DOI: [10.32702/2307-2105-2022.3.72](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2022.3.72).
16. Дроботя Я. А., Дорошенко О. О., Яременко А. С. Ризик ліквідності комерційного банку. *Ефективна економіка*. 2022. № 1. DOI: [10.32702/2307-2105-2022.2.81](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2022.2.81).
17. Дроботя Я. А., Дорошенко О. О. Управління банківськими ризиками. *Ефективна економіка*. 2023. № 2. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2023.2.35>.
18. Дроботя Я. А., Дорошенко О. О. Оцінка банківських ризиків. *Ефективна економіка*. 2023. № 3. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2023.3.35>.
19. Дроботя Я. А., Безкровний О. В., Дорошенко О. О. Фінансові ризики податку з доходу фізичних осіб. *Ефективна економіка*. 2024. № 2. URL : <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/3094>. DOI : <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2024.2.39>.
20. Дроботя Я. А., Краснікова О. М., Дорошенко О. О. Маркери сучасної світової банківської системи як основа її безпеки. *Ефективна економіка*. 2024. № 3. URL : <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/3347>. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2024.3.54>.
21. Дроботя Я. А., Дорошенко О. О., Кравченко С. А., Михайлик С. І., Панкевич Р. І. Ризик-орієнтований підхід при управлінні фінансовою безпекою підп-

приємства. *Ефективна економіка*. 2024. № 4. URL : <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/3552>.

22. Єфіменко Т. Бюджетна політика України в системі інструментів конкурентоспроможності держави. URL : <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/8937/04-Efimenko.pdf?sequence=1>.

23. Забаштанський М., Ломонос Р., Міхеєнко А. Система фінансово-економічної безпеки держави: міжнародний досвід. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2024. № 2 (38). С. 156–164. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2024-2\(38\)-156-164](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2024-2(38)-156-164).

24. Забаштанський М. М., Роговий А. В., Дубина М. В. Забезпечення фінансово-економічної безпеки корпорацій на основі оптимізації їх фінансової архітектури. *Науковий вісник Хмельницького університету. Серія: Економічні науки*. 2020. Вип. 6. С. 179-186.

25. Карлін М., Борисюк О., Звірко А. Проблеми і перспективи розвитку банківських установ на фінансовому ринку України в контексті забезпечення фінансової безпеки. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2024. № 1. С. 88-96. DOI: <https://doi.org/10.29038/2786-4618-2024-01-88-96>.

26. Коваленко В., Шелудько С., Безкровний О., Дорошенко О., Дорошенко А., Борса В. Інтеграція принципів блокчейн в архітектуру платіжної безпеки фінансової системи. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2026. № 2(67), 37–53.

27. Копилук О., Жигар Н., Петриняк А. Загрози фінансовій безпеці банківських установ України в умовах цифровізації. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2024. № 2. С. 61-68. DOI: <https://doi.org/10.29038/2786-4618-2024-02-61-68>.

28. Кришталь Г. О. Фінансова безпека банківської системи України в умовах воєнного стану: класифікація можливих загроз. *Management and Entrepreneurship: Trends of Development*. 2023. № 4 (26). С. 39-47. DOI: <https://doi.org/10.26661/2522-1566/2023-4/26-03>.

29. Крупка М. І., Яструбецька Л. С. Фінансова безпека суб'єктів господарювання : підручник. Львів : ЛНУ імені Франка, 2018. 320 с.

30. Кузенко Т. Б., Сабліна Н. В. Фінансова безпека підприємства : навч. посіб. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 123 с.

31. Мельник С. І. Управління фінансовою безпекою підприємств: теорія, методологія, практика : монографія. Львів : «Растр-7», 2020. 384 с.

32. Мобільні платформи, фреймворки та середовища. URL: <https://www.e-zest.com/mobile-operating-system/>.

33. НБУ підтримує діджиталізацію фінпослуг. URL: <https://finpost.com.ua/news/10936>.

34. Мунько А. Ю. Політика фінансової безпеки територіальних громад: розробка, реалізація, оцінювання. *Таврійський науковий вісник*. 2022. № 1. С. 66-72. DOI : <https://doi.org/10.32851/tnv-pub.2022.1.9>.

35. Мунько А. Розвиток методології дослідження публічного управління фінансово-економічною безпекою держави. *Науковий вісник: Державне управлін-*

ня. 2024. № 2 (16). С. 45-59. DOI: [https://doi.org/10.33269/2618-0065-2024-2\(16\)-45-59](https://doi.org/10.33269/2618-0065-2024-2(16)-45-59)

36. Основні засади грошово-кредитної політики на 2020 рік та середнь-острокову перспективу: схвалено Рішенням Ради НБУ від 10.09.2019 р. № 37-рд URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/vr037500-19>

37. Полторак А. С., Мельник О. І., Баришевська І. В. Фінансова безпека страхового ринку України. *Modern Economics*. 2021. № 28 (2021). С. 110-117. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V28\(2021\)-16](https://doi.org/10.31521/modecon.V28(2021)-16).

38. Про валюту і валютні операції : Закон України від 21 червн. 2018 р., № 2473-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text> .

39. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення : Закон України від 06 груд. 2019 р. № 361-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text>

40. Про затвердження Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні : Постанова НБУ від 28 серпня 2001 р. № 368. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01#Text> .

41. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України : Наказ Міністерства Економічного розвитку і торгівлі України від 29 жовт. 2013 р., № 1277 / Відомості Верховної ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13/print> .

42. Про затвердження Положення про застосування Національним банком України заходів впливу за порушення колекторськими компаніями законодавства про захист прав споживачів фінансових послуг : Постанова Правління Національного банку України від 27.11.2023 р. № 193. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0193500-23#Text> .

43. Про захист персональних даних : Закон України від 01 червня 2010 р. № 2297-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/l325478> .

44. Про Національний банк України : Закон України від 20 травня 1999 р. № 679-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text>.

45. Про систему гарантування вкладів фізичних осіб : Закон України від 23 лютого 2012 р. № 4452-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4452-17#Text>.

46. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України : Закон України від 05 жовтня 2017 р. № 2163- VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#Text> .

47. Про платіжні послуги : Закон України від 30 червня 2021 № 1591-IX. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#n1249> .

48. Про затвердження Положення про порядок емісії та еквайрингу платіжних інструментів : Постанова Правління Національного банку України від 29 липня 2022 р. № 164. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0164500-22#n20>.

49. Про Цілі сталого розвитку України на період 2030 року : Указ Президента України від 30.09.2019 р. № 722/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>.

50. Про фінансові послуги та фінансові компанії : Закон України від 14 грудня 2021 р. № 1953-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#Text> .

51. Халатур С., Величко О., Олексюк В., Кравченко М., Карамушка Д. Фінансова безпека як складова забезпечення інноваційного розвитку агропромислового виробництва. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2023. № 3 (50). С. 341-356. DOI : <https://doi.org/10.55643/fcaptp.3.50.2023.4050>.

52. Чумак В. Д., Дорошенко О. О., Кіріченко Н. О. Система виявлення та подолання фінансової кризи в умовах сільськогосподарських підприємств: механізм впровадження та реалізації. *Ефективна економіка*. 2022. № 5. DOI: [10.32702/2307-2105-2022.5.91](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2022.5.91).

53. Шевченко А., Петренко О. Продовольча безпека України в умовах війни та пріоритетні напрямки врегулювання її стану. *Економіка та суспільство*. 2024. № 59. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-24>.

54. Яструбецька Л. С. Фінансова безпека суб'єктів підприємництва в Україні в умовах гібридних загроз : монографія. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2022. 370 с.

55. [Kovalenko V.](#), [Sheludko S.](#), [Aranchyi V.](#), [Chumak V.](#), [Doroshenko O.](#) Export of agricultural products as a determinant of currency security of Ukrainian economy. *Agricultural and Resource Economics*. 2024. Volume 10. Issue 3. Pp. 56-79. DOI : <https://doi.org/10.51599/are.2024.10.03.03>.

56. Kryshchanovych M., Vartsaba V., Kumosenko L., Munko A., Chepets O. Development of public management of financial and economic security in modern conditions. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2023. № 1 (48). P. 258-267. DOI : <https://doi.org/10.55643/fcaptp.1.48.2023.3958>.

57. Staryk V. Financial stability and security of the non-banking financial market of Ukraine. *RFI Scientific Papers*. 2024. № 3. С. 83-96. DOI : <https://doi.org/10.33763/npndfi2024.03.083>.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: [//rada.gov.ua](http://rada.gov.ua).
2. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: [// www.kmu.gov.ua](http://www.kmu.gov.ua).
3. Офіційний сайт Міністерства Фінансів України. URL: [//www.minfin.gov.ua](http://www.minfin.gov.ua).
4. Офіційний сайт Національного банку України URL: <https://bank.gov.ua/>.
5. Офіційний веб-сайт Державного комітету статистики України. URL: ukrstat.gov.ua.
6. Офіційні сайти банків України.